

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ЮРИСТІВ У НЕПРОФІЛЬНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

С. Г. Головка,
к.і.н., доцент,
доцент кафедри теорії та історії держави і права
Національного авіаційного університету

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Державна політика України у галузі правової освіти передбачає систему заходів щодо поширення правової культури, способу орієнтації в соціально-правовому просторі відповідно до правових та етичних норм, правомірної поведінки в українському суспільстві [1]. Професійна підготовка майбутнього юриста у непрофільному вищому навчальному закладі передбачає забезпечення низки організаційно-педагогічних умов, які визначають, з одного боку, формування професійної компетентності випускника, мобільного і конкурентоспроможного на ринку праці, а з іншого, — якість освітніх послуг і конкурентоспроможність самого навчального закладу на ринку освітніх послуг.

Тільки органічне поєднання цих двох аспектів орієнтує навчальний процес на досягнення визначальних цілей сучасної вищої професійної освіти. Перший напрям безпосередньо пов'язаний із формуванням і розвитком особистісних характеристик студента. Другий напрям передбачає удосконалення діяльності вищого навчального закладу, його організаційно-методичного забезпечення та системи управління якістю освіти [2].

Якість юридичної освіти доцільно розглядати як інтегровану категорію, якій властиві внутрішні та зовнішні характеристики. До зовнішніх характеристик відносять показники ефективності функціонування освітньої системи та її вплив на соціальну сферу тощо. Найвагомішими внутрішніми характеристиками є якість освітнього середовища, що визначається ефективністю управлін-

ня освітнім процесом і науково-методичної роботи, ресурсним забезпеченням навчання; якість реалізації освітнього процесу, що передбачає реалізацію принципів науковості та доступності змісту освіти, ефективність засобів навчання, майстерність педагогів; якість результатів освітнього процесу, що визначається рівнем навчальних досягнень студентів та рівнем розвитку їх особистісних якостей.

Зовнішні характеристики якості юридичної освіти визначають вплив на функціонування цієї галузі соціально-економічних і соціокультурних чинників, суспільних запитів, освітніх парадигм, педагогічних концепцій і тенденцій, нормативно-правового забезпечення. Важливе значення у цьому контексті має розроблення галузевих стандартів юридичної освіти, які визначають зміст фундаментальної та професійної підготовки майбутніх юристів і вимоги до рівня його засвоєння. Якість юридичної освіти залежить і від базових принципів організації системи освіти, визначених Законом «Про вищу освіту». Пріоритетність зовнішніх характеристик спостерігається в періоди значного реформування системи вищої професійної освіти, коли в нових умовах змінюються цілі та завдання освітніх систем.

Однією з основних внутрішніх характеристик є якість освітнього середовища, що реалізується ефективною системою управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів, належним рівнем науково-методичної роботи та ресурсного забезпечення. Процес управління безпосередньо пов'язаний з цільовими настановами та програмуванням результатів навчання.

Якість реалізації освітнього процесу у вищій юридичній школі забезпечується реалізацією основних дидактичних принципів у структурі та змісті фахової підготовки студентів, його науковістю, доступністю, систематичністю та неперервністю системи юридичної освіти, що органічно поєднує зусилля основної, старшої та вищої школи, системи післядипломної юридичної освіти. Суттєво впливає на якість реалізації освітнього процесу рівень кваліфікації та професійної майстерності науково-педагогічних працівників, їх уміння та навички, готовність і спроможність запроваджувати особистісно орієнтований, діяльнісний і компетентнісний підходи у процесі фундаментальної та професійної підготовки майбутніх юристів.

Визначальним є спрямування освітнього процесу на формування та розвиток компетентностей майбутнього випускника-

юриста. Компетентнісний підхід спрямовує навчально-виховний процес на досягнення результатів, якими є ієрархічно підпорядковані ключова, загальнопредметна і предметна (галузева) компетентності. Компетентність є набута у процесі навчання інтегрована здатність студента, що складається із знань, умінь, досвіду, цінностей і ставлення, що можуть цілісно реалізовуватися на практиці. Компетенція розглядається як суспільно визнаний рівень знань, умінь, навичок, ставлень у певній сфері діяльності людини. Предметна (галузева) компетентність є набутиим студентами у процесі навчання досвід специфічної для певного предмета діяльності, пов'язаної із засвоєнням, розумінням і застосуванням нових знань.

Предметні компетенції та ключові компетентності є основою формування професійної компетентності майбутнього юриста, яка характеризує високорозвинуті уміння і навички професійної діяльності. Під ключовою компетентністю розуміють спеціально структурований комплекс характеристик (якостей) особистості, що дає можливість їй ефективно діяти у різних сферах життєдіяльності і належить до загальногалузевого змісту освітніх стандартів.

Важливим критерієм досягнення цілей професійної правової освіти є якість результатів освітнього процесу. Одним із її показників є рівень навчальних досягнень, який в умовах кредитно-модульної підготовки майбутніх юристів є рейтинговим і визначається гнучким інструментарієм. Однією з важливих умов об'єктивного визначення рівня навчальних досягнень є розроблення еталонних вимірників навчальних досягнень. Найбільш валідними та об'єктивними є тестові вимірники, використання яких забезпечує відкритість і надійність контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів.

Одним із головних питань, що потребує детального вивчення, теоретичного обґрунтування та розроблення науково-методичного забезпечення є управління якістю сучасної професійної юридичної освіти. Запровадження інформаційно-комунікаційних технологій як засобу менеджменту якості освіти дає можливість якісно удосконалити навчально-виховний процес з використанням технологій дистанційного навчання, систематичного моніторингу етапів пізнавальної діяльності студентів, створення комп'ютерних тестових систем для визначення рівня оволодіння змістом навчання, які створюють умови для деталь-

ного покрокового аналізу відповідей студентів і внесення коректив у зміст і методичку навчання фундаментальних і фахових предметів.

Список використаних джерел

1. Горбунова Л. Роль правової освіти в утвердженні верховенства права / Л. Горбунова // Право України. — 2006. — № 4. — С. 154–159.
2. Ляшенко О.І. Якість як феномен освіти //Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету. — К.-П., 2003. — В. 9. — С. 58—59.
3. *Образование* в Украине. Международная интеграция. — К.: ТОВ «НЕТПРИНТ», 2011. — 84 с.

Стаття надійшла до редакції 27.08.13.

Г. А. Капліна,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри правознавства
Інституту юриспруденції та міжнародного права
Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля

ОСОБЛИВОСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЕЛЕМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ЮРИСТІВ

В сучасних умовах дистанційне навчання стає невід'ємним елементом вищої освіти. Можна сказати впевнено, що це — вимога сьогодення. Постійний розвиток інформаційних технологій у сучасному світі, нові можливості збору, передання та збереження великої кількості різноманітної інформації, широкі можливості повноцінного спілкування за допомогою різноманітних сервісів у мережі Інтернет цілком природно створюють передумови для впровадження та широкого застосування нових методів і форм навчання у галузі вищої освіти, заснованих на використанні останніх комп'ютерних та інформаційних технологій.

Вища освіта є основою інтелектуального, культурного, духовного, соціального та економічного розвитку суспільства і держави. Саме тому вона має відповідати вимогам, які ставить перед нею сучасне суспільство, Болонський процес то інтеграційні процедури щодо входження України до ЄС. Як вказував В.О. Са-